

T/102

Nr. 3602

aa

KawoT oyt

WYSŁANIE WOJSKA DO WILNA.

- 1./ Dnia 21.XII.wysłany został rotmistrz GORKA jako oficer łącznikowy do Komendy Oberost do KOWNA.
- 2./ Rotmistrz GORKA przedłożył tam Szefowi Sztabu Komendy Oberost generałowi HOFFMANNOWI memoriał w sprawie dopuszczenia ze strony niemieckiej przetransportowania oddziałów polskich do WILNA celem organizowania oddziałów samoobrony dla utrzymania ładu i porządku i ochrony przeciw bolszewizmowi i zbliżającym się oddziałom bolszewickim na Litwie i Białorusi, w chwili opuszczenia tych obszarów przez Niemców.
- 3./ Rotmistrz GORKA donosi z 23.XII. za telefonogramem podanym przez podpułkownika PASŁAWSKIEGO w ŁAPACH /10,30 wieczorem/ że gen.HOFFMANN zgodził się na jego propozycję jednakowoż zgodę definitywną uzależnił od BERLINA. Wobec tego prosi rotmistrz GORKA, żeby rozstrzygnięcie BERLINA było spowodowane radiotelegramem:

Nato wysłane zostały do rządu niemieckiego do BERLINA depeze - załącznik 1, załącznik 2 - i do Szefu misji koalicji w BUDAPESTACH podpułkownika VIXA - załącznik 3.

/ Przedtem jeszcze t.zn.23.przedpołudniem na depezę Rządu niemieckiego, który się zwrócił do Rządu polskiego o pozwolenie przejazdu oddziałów niemieckich, które zagrożone są przez oddziały Petlury na Ukrainie podany został jako jeden z warunków-dopuszczenie transportów polskich do WILNA - załącznik 4./

- 4./ P. Pułkownik VIX odpowiada 24./XII za depezą iskrową - załącznik 5-że ^{ie} dla udzielenia pomocy nie ma żadnych



środków do dyspozycji dla udzielenia pomocy i depeszę
podał dalej do Dowódczwa w SALONIKACH.

5./ 24.XII./5.15 popołudniu/ podaje gen.WEJTKO tele-
fonogramem przez podpułkownika PASŁAWSKIEGO w ŁAPACH,
że ostatnie oddziały niemieckie 5.I.1919 mają opuścić
WILNO, lecz faktyczne opuszczenie miasta nastąpi 3 do
4 dni prędzej. Niebezpieczeństwo bolszewizmu wzrasta się
wobec zbliżającej się armii bolszewickiej. Gen.WEJTKO
jest bezsilnym wobec kategorycznej odmowy Niemców w
sprawie odstąpienia broni.

6./ 24.XII. popołudniu /wieczorem/ prosi rotm.GORKA
radiotelegramem, by żądać ~~na~~ z BERLINA decyzji przyję-
cia lub nieprzyjęcia jego ~~przepraszają~~ propozycji w prze-
ciągu 24 godzin.

7./ 25.XII.1 .30 popołudniu komunikuje rotm.GORKA
swoje propozycje przedłożone 23.XII. w KOWNIE:

a./ natychmiast za zapłatą wydać polskiej samoobro-
nie 2000 karabinów, 12 karabinów maszynowych, z odpowiednią
ilością amunicji, po opuszczeniu zaś WILNA przez wojska
niemieckie 8-tysięcy karabinów i 32 karabinów maszyn.

b./ od 26.XII. pozwalają władze niemieckie na
przewóz 4-ch baonów piechoty, 1 pułku kawalerii, 2 bato-
ryi linią kolejową ŁAPY-GRODNO-WOLNO. Oddziały te prze-
maszerują przez WILNO i obsadzą pozycje niemieckie przed
miastem, we WILNIE pozostają jedynie 2 kompanie milicji
wileńskiej.

c./ Sztab gen.WąP. ogłasza protokół Nr.1.

Uzasadnienie

Definitywnym do 1.marca 1919 i zobowiązuje się na
przyopuszczenie 3 pociągów węglowych niem. do KOWLA.

8./ Ponieważ decyzja BERLINA nie nastąpiła w ciągu
dwu dni rotm.GORKA 25.XII.b.r.12 w południe przedłożył
pisemny memoriał, oświadczając że na odpowiedź BERLINA
tylko do 26.XII.9 wieczorem czekać będzie, o wymienionym
czasie KOWNO opuści.

7.
9./ Rotm. GORCE ~~zostało~~ ~~odpowiedziano~~, jeżeli odpowiedź do 26. XII. wieczór nie nadejdzie ma wracać do WARSZAWY - załącznik 8.

10./ 25. b. m. 11. ~~przez komunikację~~ ^{popołudniu} komunikuje rotm. GORKA, że osłabił charakter ultymatywny swojego piśmennego memoriału, by czynnikiem niemieckim, które przychylają się do jego propozycji nie utrudniać stanowiska; pozostaje jednak przy terminie odjazdu 26. XII. 9. ta wieczór o ile do tego czasu odpowiedź z BERLINA nie nadejdzie, spodziewa się jednak, że BERLIN udzieli przychylniej odpowiedzi.

11./ 26. XII. 6 ta 30 popoł. podaje rotm. GORKA odpowiedź niem. Urzędu spraw zewnętrznych która nadeszła z BERLINA do KOWNA.

/W tłumaczeniu „Z powodu Świąt decyzja kierownictwa Rządu przed dniem jutrzejszym w południe niemożliwa.

8.
Proszę zawiadomić GORKE i zkomunikować mu, że opuszczenie WILNA nie będzie przyspieszone. Podpis URZĄD SPRAW ZEWNĘTRZNYCH - BUSZE - załącznik 8.

Prócz tego zawiadomiono rotm. GORKE, że pełnomocnicy ludu o tak daleko idących kwestjach zdecydować nie chcą i 27. XII. 10 przedp. odbędzie się narada Rządu państwa z sekretarzami Stanu i przedstawicielami Rad żołnierskich; ^{czy} decyzja podana będzie około 1. szej popoł. do KOWNA. ~~8~~

Dla tego proponuje rotm. GORKA, ażeby ^{jego nabytu} dozwolono na 24 godz. jego przedłużenie w KOWNIE, ponieważ uważa, że odjazd jego przed decyzją Berlina nie korzystana. Prosi o pozwolenie przedłożenia piśmennego rozporządzenia w tej kwestyi w KOWNIE.

9.
Rotm. GORCE ~~odpowiedziano~~, że do WARSZAWY ~~ka~~ także nie przyszła żadna odpowiedź na depesze posłane do Rządu niem., że ma pozostać dalsze 24 godzin i przedłożyć w tej sprawie odpowiednie oświadczenie.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

12./ 27.XII.7.30 popoł. telefonuje rotm. GORKA
"mimo, że wszystkie władze wojskowe propozycje moje
popierały BERLIN ich nie przyjął Odjeżdżam dziś 9.ta
wieczór". Nieprzyjęciem żądań motywują Niemcy tem, że
nie mogą naruszyć warunków rozejmu z koalicją.

Rotm. GORKA nasuwa, że dobrze byłoby ażeby Rząd pol-
ski żądania poparł przez koalicję.

13./ Polecono rotm. GORCE, ażeby odpowiedz BERLINA
podał ~~w przejeździe przez WILNO.~~ *do Wilna.*

14./ Do podpułkownika VIXA wysłano iskrową depeszę
załącznik 9 -.

Skreślony



1.

DEPEZA ISKROWA

Deutsche Regierung

B e r l i n

In Angelegenheit der heute von hier aus entsendeten Funkspruchs mit den Bedingungen, unter welchen den deutschen Truppen die Durchfahrt durch Polen gestattet werden kann, wird wegen Notwendigkeit der von hier aus zutreffenden Verfügungen umgehende Antwort durch Funkspruch erbeten stop

Warschau, den ^{3.}28/XII. 1918

Chef des Polnischen

Generalstabes

Gen. Szeptycki

Nr. 10.3327.

Wysłano 24/XII, 12.30 przed poł.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

28 42

2.

DEPESZA ISKROWA

Deutsche Regierung

B e r l i n

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Polnischer Verbindungsoffizier bei Ober-Ost
in Kowno erhielt Zusicherung des Einmarsches polnischer Abtei-
lungen nach Wilna zwecks Organisierung von Abteilungen des
Selbstschutzes gegen Bolschewikitruppen stop Ober-Ost macht
die Durchführung von der Entscheidung der deutschen Regierung
in Berlin abhängig stop Da das Erscheinen von Bolschewiki
Abteilungen vor Wilna in kürzester Zeit zu gewärtigen ist, wird
um eheste Entscheidung und Bekanntgabe derer an Ober-Ost und

Wyslandem polnischen Generalstab nach Warschau gebeten stop

Warschau, am 28/XII 1918.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Chef des Polnischen

Generalstabes
Gen. Szeptycki

Nr. 10.3329.

28 43

3.

DEPESZA ISKROWA

Colonel Vix
chef de la mission alliée

B u d a p e s t

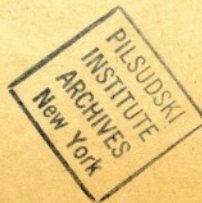
Demande d'urgence réponse à la dépêche qui demandait
pression sur les Allemands pour les forcer à transporter des
troupes polonaises à Wilna. Les bolcheviques sont déjà aux
portes de Wilna. Chaque heure perdue renforce les bolcheviques

Chef d'état major polonais
général Szeptycki

Nr. 11.3328.



Wysłane 24/XII, 12.30 przed poł.



30 44

4

DEPESZA

An die Deutsche Regierung

B e r l i n .

Auf Radiodepesche vom 22.XII, 1918 wird geantwortet.....
.....
.....

5.)

sofortiger Abtransport polnischer Truppen auf der Strecke
über Bialystok-Grodno nach Wilna zur Organisierung des
Selbstschutzes und Verkauf durch Kommando Ober-Ost von
mindestens 20,000 Gewehren mit dazu gehörenden Munition
an die polnische Selbstschutzorganisation in Wilna

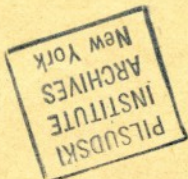
Polnischer Generalstab

Mr.05168

Gen. Szeptycki

Wysłano 23/XII 1918.

Wysłano nat.



34 45

5

Varsovie de Budapest Nr.655-24-12-19.

à général Szeptycki chef-d'état major polonais Varsovie.

Nr.655 réponse a Nr.103,328 je n'ai aucun moyen à ma disposition stop Votre télégramme est transmis général-en-chef Salonique pour être expédié sur Paris stop

Lieutenant colonel Vix

~~Odpowiedziano pod Nr.06461
24/XII 1918.~~

Handwritten signature

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

22
46

6

Protokoll Nr.1. der Vereinbarungen zwischen dem Oberbefehlshaber Ost und der polnischen Regierung über die Benutzung und Sicherung der Bahnen zum Rücktransport der deutschen Truppen sowie über das Gebiet der Etappen-Inspektion Bug.

An den Verhandlungen nahmen teil:

auf deutscher Seite:

als Vertreter des Ob.Ost
Oberstleutnant Brüggemann

Major v.Hepke

als Vertreter des Feldeisenbahnehofs

Oberstleutnant Tillmanns

als Vertreter der Soldatenräte:

Für Kowno: Unteroff. Asch

" Warschau : Hartung

" Brest-Litowsk: Städler

Artikel 1.

Die Bevollmächtigten polnischer Vertreter erklären sich bereit noch vor Abschluss der Vereinbarungen über alle durch sie berührten Fragen eine provisorische Vereinbarung abzuschliessen und zwar bezüglich folgender beiden seitens der Vertreter des Oberbefehlshabers Ost und der Soldatenräte KOWNO, WARSCHAU, BREST LITOWSK vorgelegten Fragen:

1./ Benützung der Strecke KOWEL - PROSTKEN,

2./ Räumung des Gebietes der Etappeninspektion BUG.

Die 3x/ Polnischen Vertreter betonen dabei ausdrücklich dass sie das aufrichtige Bestreben haben den Abtransport in kleiner Weise zu verzögern und Feindseeligkeiten unter allen Umständen zu vermeiden.

Artikel 2.

Die Strecke GOŁOBY-KOWEL /deutscher Bahnhof/-BREST LITOWSK - BIALYSTOK - PROSTKEN bleibt wie bisher für Transporte aller Art in deutschem Betrieb. Der Dienst auf der ganzen Strecke wird durch deutsches und in deutschen Diensten stehendes Eisenbahnpersonal ausgeübt. Die Sicherung erfolgt durch deutsche Truppen. Die an der Strecke OSSOWIEC - GRAJEWO eingesetzten polnischen Behörden bleiben bestehen.

Artikel 3.

Die polnischen beauftragten verpflichten sich die Einstellung weiteren Vorrückens und jedweder Feindseeligkeiten der polnischen Truppen gegen deutsche im Gebiet der Etappeninspektion BUG und des Militärgouvernements LITHAUEN bei der polnischen Regierung zu erwirken, bis die Verhandlungen bezüglich Art und Zeitpunkt der Räumung der genannten Gebiete endgültig ~~xxxx~~ abgeschlossen sind.

Sie verpflichten sich ferner zu erwirken dass die jetzt im Gebiet der Etappeninspektion BUG stehenden polnischen Truppen nicht weiter verstärkt werden. Endlich wird vereinbart dass die deutschen Truppen berechtigt sind nach Vereinbarung zwischen den örtlichen Kommandostellen ihre alten Quartiere westlich des Bug neben den polnischen Truppen wieder zu beziehen und nach wievor aus dem Lande zu leben.

Artikel 4.

Die in den Artikeln 2 und 3 niedergelegten Bestimmungen behalten ihre Giltigkeit bis zum Abschluss eines endgültigen Vertrages über sämtliche zur Verhandlung kommenden Fragen. Sollte ein solcher Vertrag nicht zustande kommen so gelten sie bis 3 Tage nach erfolgter Rückkehr der polnischen Vertreter nach Warschau. Der Zeitpunkt dieser Rückkehr wird dem Oberbefehlshaber-Ost sofort mitgeteilt werden.

Die deutschen Vertreter:

Die polnischen Vertreter:

BRUGEMANN mp. oberstltnt.

GURKA mp. rotm.

TILDMANN mp. Oberstltnt. und Chef der Eisenbahntransportleitung des Ostens

GASIOROWSKI mp. kapitan

von HEFKE mp. Major im Genstabe Ob. Ost

Für KOWNO:

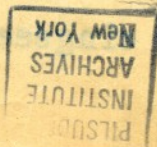
Unleserlich mp.

Für WARSCHAU:

F. r. HARTUNG mp.

Für BREST LITOWSK:

STÄEDLER mp.



Mystane 25/26 9³⁰ ~~h~~ 7

Hauptmann G6rka

K o w n o Generalstab

Mit energischer Stellungnahme einverstanden Punkt
Falls Antwort aus Berlin bis 26-ten 9 Uhr abends nicht
eintrifft nach Warschau zuruckkehren Punkt Erforderliches
Geld bringt erster Truppentransport mit.

Chef des Poln.Generalstabes
Nr.3428.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

35 49

9.

DEPESZA ISKROWA

Colonel lieutenant Vix
chef de la mission alliée

B u d a p e s t

Pertractation avec commandement du Oberost
à Kowno pour laisser passer troupes polonaises à Wilna
rompu a cause de la réponse négative venue de Berlin stop
Gouvernement de Berlin prétand ne pouvoir pas faire passer
troupes polonaises à Wilna sans la permission de l'Entente
stop je demande réponse à mes deux dépêches qui demandaient
pression sur les Allemands pour laisser passer les troupes
par chemin de fer à Wilna stop En réponse à la depeche
Nr.494 je peux vous communiquer qu'il n'y a pas jusqu'a
présent d'occasion de suivre votre prescription stop

Varsovie, 27/XII 1918

Chef d'état major polonais
Général Szeptycki
Nr.05189

Wysłano 27/XII, 10.30 przed poł.



34 50

ADJUTANTURA GENERALNA
L. dz. 103/T.

Belweder, dn. 1. I. 1919.

Do

Ministerszwa Spraw Zewnętrznych

w Warszawie.

W załączeniu przesyłam odpisu telegramu -
do wiadomości.

1 załącznik.

Major i Adjutant Generalny.



38
51

8.

antwort auf rml a 10355. wegen feiertage unmöglich entscheidung
reichsleitung vor morgen mittag herbeizuführen. bitte Gôrka verständ-
igen und ihm mitteilen eine beschleunigte räumung wilmas kaeme nicht
in frage.

auswärtiges amt a 54147- bussche .



37 52